

Кучерява Ольга Миколаївна,
спеціалістка першої категорії
викладачка Галицького фахового
коледжу імені В'ячеслава Чорновола
8119081190o@gmail.com

РОДИННІ ЗВ'ЯЗКИ ТА ЗВЕРТАННЯ: ВІДНОВЛЕННЯ ДАВНІХ НАЗВ СТУПЕНІВ СПОРІДНЕНOSTI

Анотація: у статті розглядається значення родинних зв'язків у культурному та соціальному житті людини, особливості звертань у родині та роль відновлення давніх назв ступенів спорідненості. Висвітлюються типи родинних зв'язків, історичні форми звертань, а також їхнє значення для збереження національної культурної спадщини та формування моральних цінностей.

Ключові слова: родинні зв'язки, звертання, ступені спорідненості.

Родина є фундаментальною соціальною одиницею, де формуються особистість, моральні та культурні цінності. Родинні зв'язки визначають взаємні права, обов'язки та відповідальність, а також емоційні стосунки між поколіннями. Вони забезпечують підтримку, виховання та передавання досвіду, цінностей і традицій.

Види родинних зв'язків:

Прямі (лінійні) – зв'язки між батьками та дітьми, бабусями та дідусями.[1]

Бічні (бокові) – стосунки між братами, сестрами, дядьками, тітками, кузенами.[1]

Шлюбні (свояцькі) – включають чоловіка, дружину, сватів, невісток, зятів.[1]

Ці види родинних зв'язків визначають соціальну структуру родини та взаємодію членів між собою.

У давньоукраїнській культурі існували специфічні назви родичів, які відображали їхній соціальний статус, близькість до родини та роль у родинній ієрархії:[2]

Прямі родичі: батько – батко, мати – матір, дід – дідко, баба – бабка.

Бічні родичі: брат – рідний брат, сестра – рідна сестра, дядько – чичко, тітка – тітка.

Шлюбні зв'язки: зять, невістка, сват, свояк.

Відновлення цих давніх назв сприяє збереженню історичної та культурної спадщини, а також формує усвідомлення родинної ієрархії та взаємної відповідальності. [2]

Звертання у родині відображає ступінь близькості, повагу та ніжність між членами родини. Вони поділяються на:[3]

Прямі іменні: мама, тато, брат, сестра.

Пестливі / ласкаві: мамусю, татусю, сестричко, братику.

Давні: батко, матір, дідко, бабка.

Використання давніх звертань не лише підкреслює близькі стосунки, але й зберігає мовну культуру та традиції, відтворює історичну пам'ять про родину.[3]

Використання давніх назв ступенів спорідненості та звертань має кілька важливих функцій:

збереження культурної спадщини; формування національної ідентичності; виховання поваги до старших і родинних цінностей; підтримка емоційних і моральних зв'язків у родині.[2]

Це допомагає зберегти цілісність родинної системи та передавати традиції наступним поколінням.

Родинні зв'язки та звертання є основою соціальної, моральної та культурної структури суспільства. Відновлення давніх назв ступенів спорідненості сприяє збереженню історичної пам'яті, розвитку національної свідомості та вихованню взаємоповаги між поколіннями. Знання цих традицій допомагає сучасній людині краще усвідомлювати цінність родинних стосунків та продовжувати культурну спадщину.

Список використаних джерел

- 1.Гринько В. Українська родинна лексика: історія та сучасність / В. Гринько. – Київ: Наукова думка, 2018. 256 с.
- 2.Лозинський І. Традиції родини в Україні: етнолінгвістичний аспект / І. Лозинський. – Харків: Основа, 2019. 204 с.
3. Павлюк С. Звертання в українській мові: давні та сучасні форми / С. Павлюк. – Київ: Академвидав, 2020. 180 с.